

OMŠENSKÉ

noviny

Vydáva obec Omšenie

ROČNÍK XXII

ČÍSLO 3

október 2016

CENA 0,10 Eur

Vydavateľ periodickej tlače Omšenské noviny (ďalej len PT) týmto v súlade s § 6 ods. 3 tlačového zákona oznamuje, že vlastníkom PT k 31.12.2015 bola obec Omšenie.

Omšenčan s typickou kapsou, približne 30-te roky 20. storočia. Fotografoval pravdepodobne Il'ja J. Marko.

Zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva obce Omšenie

Obecné zastupiteľstvo obce Omšenie na zasadnutí dňa 12.8.2016 schválilo

- Doplnený program rokovania obecného zastupiteľstva konaného dňa 12.8.2016,
- Všeobecné záväzné nariadenie obce Omšenie č. 3/2016 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce,
- Všeobecné záväzné nariadenie obce Omšenie č. 4/2016 - Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce Omšenie,
- Zámer predaja majetku obce z dôvodu hodného osobitného zreteľa v súlade s § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obci v znení neskorších predpisov, a to: pozemok parcela registra EKN č. 9046/9, novovytvorená parcela registra CKN č. 3746/5, vo výmere 206 m², pozemok parcela EKN č. 5002/1 o výmere 75 m², parcela registra EKN č. 9002 o výmere 208 m². Zábery boli zverejnené na úradnej tabuli obce 20.7.2016,
- Dôvod hodný osobitného zreteľa pre zámennú zmluvu na parcely 1535 a 1536/8 (pozemky pri zbúranom dome s.č. 39),
- Zámer požiadať Slovenský pozemkový fond, Búdková č. 36, 817 15 Bratislava, o bezplatný prevod pozemku parcela registra EKN č. 4408/7 vo výmere 4417 m²,

- Rozpočtové opatrenia č. 26/2016, 27/2016 a 28/2016,
- Členov škodovej – vyraďovacej komisie v zložení: Predseda: Marcela Malová, členovia: Mgr. Alojz Marček, Bc. Anna Langerová, Mgr. Lenka Uherková,
- Členov likvidačnej komisie v zložení: Predseda: Marcela Malová, členovia: Mgr. Alojz Marček, Bc. Anna Langerová, Mgr. Lenka Uherková,
- Členov Rady školy pri Základnej škole s materskou školou, Omšenie, 914 43 Omšenie č. 629, delegovaných obcou v zložení: z radov poslancov Mgr. Ivan Horňák, Mgr. Lenka Uherková; z radov občanov Ing. Ivan Kohút, Ing. Eva Bajžíková

zobralo na vedomie

- Správu z kontroly plnenia uznesení prijatých na zasadnutí Obecného zastupiteľstva obce Omšenie zo dňa 14.6.2016 – splnené,
- Podané žiadosti občanov a Dobrovoľného hasičského zboru v Omšeni.

Nezabudnite sa pripojiť na kanalizáciu

V súvislosti so skutočnosťou, že kolaudačné rozhodnutie na užívanie stavby verejnej kanalizácie v obci Omšenie nadobudlo právoplatnosť dňa 23.6.2016 vás informujeme o vašej povinnosti pripojiť sa na verejnú kanalizáciu a o podmienkach pripojenia.

V zmysle §23 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach je vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej vznikajú odpadové vody, povinný pripojiť nehnuteľnosť na verejnú kanalizáciu, splniť technické podmienky týkajúce sa najmä miesta a spôsobu pripojenia na verejnú kanalizáciu a uzatvoriť zmluvu o pripojení s vlastníkom verejnej kanalizácie ak v obci, na ktorej území sa nehnuteľnosť nachádza, je zriadená a vlastníkom nemá povolenie príslušného orgánu štátnej vodnej správy na iný spôsob nakladania s odpadovými vodami (t.j. povolenie Obvodného úradu Životného prostredia v Trenčíne vydané na vypúšťanie odpadových vôd do povrchových alebo podzemných vôd v súlade s §§ 17, 37, 38 zákona 364/2004 Z. z. o vodách... v znení neskorších predpisov).

Súčasťou novej kanalizácie sú kanalizačné prípojky, ktoré sú vybudované a pripravené na napojenie sa na hranici vašej nehnuteľnosti (vášho pozemku). Týmto vás žiadame o vybudovanie zostávajúcej domovej časti kanalizačnej prípojky najneskôr do 31. októbra 2016. Ak pri návrhu a budo-

vaní domovej časti kanalizačnej prípojky budete potrebovať poradiť, prosím neváhajte kontaktovať pracovníkov

TVK: Bc. Igor Žucha
– vedúci strediska vodovodov a kanalizácií,
tel. č. 0911 976 607

Juraj Moravčík
– majster kanalizácie,
tel. č. 0911 516 408

V súvislosti so stavbou prípojky zdôrazňujeme, že nakoľko bola vyvedená prípojka s ukončením na hranici vašej nehnuteľnosti, je neprípustné zrealizovať napojenie na inom mieste. V mieste ukončenia kanalizačnej prípojky na pozemku vlastníka nehnuteľnosti je potrebné vybudovať revíziu šachty (min. priemer šachty DN 400 mm) cca 1,0 za oplotením pozemku, v ktorej bude uskutočnené pripojenie domovej časti kanalizačnej prípojky na verejnú kanalizáciu. Podrobné informácie o postupe krokov pri pripájaní sa na verejnú kanalizáciu spolu s príslušnými dokumentmi, technickými podmienkami a ilustračnými nákresmi nájdete na webstránke TVK a.s. Trenčín: www.tvkas.sk.

-rd-

Triedenie je hračka, tvrdia Slováci. Mnohí ale nevedia, aký odpad do akého kontajnera patrí...

Slováci triedia málo: hovoria to výsledky štúdií európskeho štatistického úradu Eurostat. Z celkového odpadu putuje len asi 6 % na recykláciu; 12 % končí v spaľovni, 6 % sa kompostuje, ale až 76 % končí na skládkach, často aj nelegálnych. Táto štatistika radí Slovensko na chvost EÚ v nakladaní s odpadom.

Plasty zvlášť, papier zvlášť: farebná abeceda triedenia
Nový zákon o odpadoch priniesol štyri základné farby kontajnerov: žltá je určená na plasty, modrá na papier, zelená na sklo, červená na kovy. Mnohí ale nevedia, čo všetko môžu do nich vhadzovať. Ak aj vy ešte váhate, kam patrí polystyrén, ponúkame vám pomôcku pri triedení.

DO ŽLTÉHO KONTAJNERA NA PLASTY – ktorý je určený na viaceré komodity, patria:

PLASTY - KOVY - VIACVRSTVOVÉ OBALY - TETRAPAKY (OBALY Z NÁPOJOV)

PLASTY

PET fľaše, plastové obaly z potravín, kozmetiky a čistiacich prípravkov, fólie, vrecká, igelitové tašky, vedrá, obaly z CD či prepravky z fliaš. Pred vyhodením je vhodné ich jemne vypláchnuť a ich objem zmenšiť na minimum. Do žltej nádoby môžete pokojne hodiť aj čistý polystyrén.

KOVY

Plechovky, konzervy, kovové súčiastky, drôty a káble (bez bužírky), alobal, či starý kovový riad.

VIACVRSTVOVÉ OBALY tzv. TETRAPAKY

Krabice od nápojov, mlieka, šľahačky a pod.

Nepatria sem:

hrubo znečistené plasty z masných olejov či pást, nebezpečných látok, zeminy a farieb, hrubo znečistené obaly z kovov, znečistené a použité plienky, žiadny iný komunálny odpad.

DO MODRÉHO KONTAJNERA NA PAPIER PATRIA:

papierové obaly, noviny, časopisy, knihy bez pevnej väzby, zošity, listy, kancelársky papier, lepenka, krabice, kartóny, katalógy, letáky, plagáty, obálky, pohľadnice, ba aj krepový papier.

Nepatria sem:

nápojové kartóny, silne znečistený či masný papier, papier s hliníkovou fóliou, voskovaný papier, obaly na mrazené potraviny, škatuľky z cigariet, kopírovací papier, termopapier a mokré papier, kovové obaly obsahujúce zvyšky nápojov a potravín, tuby z krémov a pást, chemicky znečistené kovy, mäkké vrecká z kávy a instantných polievok.

DO ZELENEHO KONTAJNERA NA SKLO PATRIA:

sklenené nádoby, obaly, fľaše, poháre, fľaštičky z kozmetiky či liekov, sklenené črepy, okenné sklo bez rámov a aj sklo z okuliarov.

Nepatria sem:

zrkadlá, pozlátané a pokovované sklo, žiarovky a žiarivky, drôtené sklo, autosklo, technické sklo, sklo s obsahom chemických látok, TV obrazovky a monitory, porcelán, keramika, dymové sklo a ani plastové štuplíky a korky zo sklenených fliaš.

Všetky informácie o triedení môžete nájsť na www.triedime.sk. Stránka nielen inštruuje, kam s ktorým druhom odpadu, ale aj odhaľuje „život“ odpadu po jeho vyhodení do správneho kontajnera.

Šetrite miesto v kontajneri: ušetríte aj v peňaženke. Obaly zošliapnite, stlačte, rozložte...

Nápojové kartóny z džúsov, mlieka alebo vína a PET fľaše rôznych veľkostí sú používané v globálnom meradle. Ročne sa na Slovensku predávajú stovky milióny nápojových kartónov a PET fliaš. Vzhľadom na ich objemnosť kladú vysoké nároky na skladovanie vyprázdnených obalov.

Skôr než ich hodíme do triedeného zberu...

Nápojový obal musí byť čistý, rozrezaný a rozložený na plocho. To znamená, pred vyhodením ho zdeformujete ručným stlačením, zlisovaním alebo zošliapnutím. Kartónovú krabicu rozoberte a až tak ju vyseparujte. Dosiahnete tak výrazné úspory v nádobách na triedený zber.

Aký to má efekt? Zníženie frekvencie vývozov kontajnerov na triedený zber a tým úsporu financií.

Nezošliapnuté krabice zaberať zbytočne veľa priestoru a zvoz odpadu je neefektívny...

Začal sa nový školský rok 2016/2017...

Nádherný čas prázdnin je minulosťou. Pokojný rytmus ničnerobení a dovolení skončil a vystriedalo ho pracovné tempo učiteľov, rodičov ale aj žiakov. Všetci mali možnosť užiť si radostné chvíle v kruhu najbližších, oddýchnuť si od školských povinností a načerpať nové sily – najmä fyzickú a psychickú pohodu – pre úspešné zvládnutie nového školského roka.

Nie všetci však počas prázdnin dovolenkovali. Nepeagogickí zamestnanci, najmä upratovačky a školník čistili školské priestory, upravovali a opravovali všetko čo bolo treba. Vymaľovaná 5. trieda je dielom p. Pavla Kijáca (otca Veroniky), ktorému patrí poďakovanie. V priestoroch Súkromnej základnej umeleckej školy bola z bývalej kúpeľne zrekonštruovaná umývárňa a nainštalované dve umývadlá s teplou vodou – čo je dôležité najmä pre výtvarný odbor.

Aj v školskej kuchyni sa pracovalo. Firma Techklima z Nového Mesta nad Váhom v nej nainštalovala vzduchotechniku na odsávanie výparov. Pred montážou sa priestory ešte vymaľovali a po nej sa našimi zamestnancami dôkladne vyčistili, aby boli pripravené na prípravu stravy deťom, žiakom, vyučujúcim a našim občanom. Tento projekt bol finančne podporený obcou, za čo vyslovujem v mene všetkých stravníkov veľké ďakujem.

V školskom roku 2016/2017 nás čaká v období školského vyučovania spolu 188 vyučovacích dní, 43 sobôt a nedeľ, 24 dní školských prázdnin (z ktorých 5 dní pripadne na sviatky) a ďalších 5 voľných dní – sviatkov. Obdobie letných školských prázdnin bude trvať 63 dní. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR vyhlásilo školský rok 2016/2017 za „Rok čitateľskej gramotnosti“. Aj naša škola sa zapojí do projektov, ktoré budú podporovať túto výzvu. Verím, že ani samotní žiaci nezostanú ľahostajní ku knihám a urobia všetko pre to, aby prispeli k vlastnému rozvoju čitateľských schopností.

V zložení kolektívu zamestnancov školy sú zmeny. Na zaslúžený odpočinok odišla p. Mgr. Ľubomíra Bielíková a na miesto zástupkyne riaditeľky v základnej škole nastúpila Mgr. Katarína Homolová – ktorej prajem veľa elánu, pretože vykonáva aj naďalej funkciu výchovnej poradkyne a koordinátorky prevencie drogových závislostí. Matematiku, chémiu a fyziku vyučuje Mgr. E. Ďurčeková, anglický jazyk vyučuje Mgr. D. Lauková, ktorá nahradila Mgr. M. Hálovú. Nemec-ký jazyk vypomáha vyučovať Mgr. J. Vdovičková, ktorá je kmeňovou učiteľkou v Trenčianskych Tepliciach. Okrem známych triednych učiteľiek učia u nás p. farár Mgr. M. Lysičan, Ing. J. Haninec a Ing. Marta Lukáčiková. Naš učiteľský kolektív dopĺňa vychovávateľka – p. Renáta Marčeková, ktorá v školskom klube detí zabezpečuje dopoludňajšiu a popoludňajšiu prevádzku. V školskej jedálni je tiež zmena: na miesto kuchárky nastúpila p. M. Gulišová, ktorá nahradila p. E. Matejovičovou. Nových zamestnancov medzi nami vítam a verím, že sa im bude u nás dariť a budú prínosom pre školu a obec.

Jedným z hlavných predpokladov fungovania dobrej školy je vzájomná spolupráca jednotlivých skupín ľudí, ku ktorým by som sa chcela teraz krátko prihovoriť.

1. Vážení rodičia,

vy ste popri škole dôležitou súčasťou pri výchove a vzdelávaní. Preto sa budeme tešiť na rozvíjajúcu sa spoluprácu pri riešení problémov, na priame zapájanie sa do vyučovania v triedach, na exkurziách, počas mimoškolských aktivít a iné. Prinesie nám to hlbšie vzájomné sa poznanie, možnosti spoločných zážitkov priamo s deťmi. Bez vás, rodičov a starých rodičov si nevieme predstaviť celoškolské aktivity, ako sú výstavy, prezentácie projektov, spoločenské a športové stretnutia organizované školou či obcou.

Dennodenne nám zverujete to najcennejšie, vaše deti. Od učiteľov očakávate maximálny profesionálny prístup k práci a od školy kvalitnú výchovno-vzdelávaciu činnosť. Som presvedčená o tom, že máme rovnaký zámer – ktorý je možné docieľiť, a to cestou dobrej komunikácie a vzájomnej spolupráce, na ktorú sa všetci tešíme.

2. Vážení pedagogický zbor, milé kolegyne, kolegovia,

vaša schopnosť dennodenne odovzdávať svoje odborné, profesijné dispozície, svoje myšlienky ďalším, svoj talent tvoriť a byť tvorivým, svojím prístupom motivovať, podporiť, naučiť a stráviť čas so svojimi žiakmi je devízou, ktorá si jednoznačne zaslúži akt úcty žiakov, rodičov, verejnosti, ale i nadriadených orgánov. Milí učitelia, kolegovia, želim vám veľa zdravia, tvorivých síl, pracovného elánu, aby ste sa spolu so svojimi žiakmi po celý školský rok tešili z úspechov a pokrokov, ktoré sa vám podarilo dosiahnuť. Želim vám, aby vás vaši žiaci rešpektovali, vážili si vás, mali vás radi. To sú tie pocity, pre ktoré každodenne predstupujeme pred svojich žiakov a sadáme si za školskú katedru znova a znova.

3. Milí žiaci,

vy tvoríte najdôležitejšiu súčasť tejto školy, preto mi dovoľte prihovoriť sa aj vám. Naša škola vám ponúka veľa možností nielen v oblasti vzdelávacej, ale aj v oblasti záujmovej činnosti, a to na zdokonaľovanie svojich skrytých talentov, túžob a snov v oblasti vedeckej, jazykovej, športovej, kultúrnej, či inej, ktorá vás baví a zaujíma. Deviaci, vám prajem nielen úspešné zvládnutie štúdia v poslednom ročníku, ale aj zdarné vykonanie testov Monitor 9, ktoré sa uskutočnia 5. apríla 2017. Postavte sa k naplneniu svojich snov zodpovedne a urobte všetko preto, aby ste zo školy odchádzali šťastní a spokojní, že vynaložená námaha stála za to. Z vašich výsledkov sa budeme tešiť samozrejme aj my, učitelia či vaši rodičia. Dlhú a prekrásnu cestu poznania začínajú tí najmenší – naši prváčikovia. Želim vám, aby slová vašej pani učiteľky mali magickú silu zdvihnúť vás a preniesť do iného sveta. Do čarovného sveta, v ktorom s novými kamarátmi vkĺznete nebadane raz do rozprávky, raz do kráľovstva matematiky a z ktorého sa vám nebude chcieť ani odísť.

4. Obec a obecné zastupiteľstvo, miestne organizácie,

vy ste tí, od ktorých závisí kvalita a vybavenie školy, podmienky pre priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu. Na

pleciach štátnej samosprávy – zriaďovateľoch leží obrovská zodpovednosť pri rozdeľovaní a hospodárení so štátnymi finančnými prostriedkami. Je nešťastím pre školy, ak nejde ruka v ruku zriaďovateľ so svojím zverencom – školou. Spolupráca v našej obci medzi týmito ustanovitzňami je na výbornej úrovni, čo sa odráža na vzhľade a vybavení školy a školských zariadení, preto vám ďakujem a prajem veľa ďalších správnych rozhodnutí v prospech občanov a školy.

Verím, že naším hlavným a spoločným cieľom je budúcnosť našich – vašich detí a žiakov, a preto urobíme všetko, čo je v našich silách, aby prosperovala škola, obec a následne aj naša krajina.

PaedDr. A. Marčeková – riaditeľka

Zo života našej školy

OPĚŤ V ŠKOLE
(Elena Čepčeková)

*Stíchlo pole, zavial vietor,
škola brány otvára.
Všetkých žiakov veľkých, malých,
do náručia zvoláva.*

*Vôňu poľa, šesť lesov
nesieme si v pamäti.
Teraz zas nám do lavice
jasné slnko zasvieti.*

*A pre pánov učiteľov
pozdrav z našej záhradky.
To sú kvietky, čo sme z jari
sami siali na hriadky.*

*Zazvoň krajom, naša pieseň,
nech zvie mesto, dedina,
že pre všetky šťastné deti
školský rok dnes začína.*

Ako ten čas prázdninových radovánok u babičiek a deduškov utiekol! Dohoreli čarovné vatry; z turistických chodníčkov, lesného ticha, osviežujúceho šantenia vo vode, nekonečných hier a nových kamarátstiev zostávajú krásne spomienky. Babím letom vonia vzduch. Na školskú bránu klope mesiac september. Zvoláva všetky deti, aby opäť zasadli do opustených lavíc. Veď i tento rok skúsia za nimi hľadať nové múdrosti. Určite najviac zo všetkých sa do školy tešili naši malí prváčikovia, ktorí sa tento rok oboznámia s tajomstvami slovenského pravopisu, matematiky a tiež iných predmetov. Slávnostného otvorenia školského roku 2016/2017 sa ujala pani riaditeľka PaedDr. Alena Marčeková. Vo svojom prejave privítala všetkých prítomných a poprialala im veľa úspechov, síl a optimizmu. Žiakom a rodičom sa ďalej prihovril aj pán starosta Mgr. Alojz Marček. Nasledoval slávnostný ceremoniál „Prvácka pasovačka“. Po zložení sľubu prváka boli naši najmenší pani riaditeľkou pasovaní do cechu žiakov základnej školy. Od svojej prvéckej pani učiteľky dostali symbolické medaily. Zápisom rodičov do pamätnej knihy obce spečatili svoj prvý krôčik do novej školy. Obdarovaní krásnou knižkou sa spolu s rodičmi odobrali do I.A triedy. Ostatní školáci sa tiež zvíťali so svojimi vyučujúcimi a spolužiakmi. V radostnom rozhovore sa podelili o prázdninové dobrodružstvá.

Na záver si na ceste za vzdelaním všetci zažejme veľa úspechov, chuti a elánu v novom školskom roku 2016/2017.

Mgr. Tatiana Pavlíková

Nový školský rok v materskej škole

Po krásnych slnečných prázdninách sa v posledné augustové dni všetci zamestnanci materskej školy opäť zišli na pracovisku, aby esteticky a pútavo pripravili pre deti prostredie, aby sa v ňom tieto cítili príjemne.

Pripravovali sme triedy, šatne, vyzdobovali interiér materskej školy, plánovali veľa zaujímavých aktivít pre deti i rodičov na celý školský rok. Pani školníčka robila posledné úpravy – aby bolo všetko čisté, voňavé.

Predprimárne vzdelávanie zabezpečujú štyri kvalifikované pedagogické zamestnankyne. Jedna z nich je prijatá na zastupovanie p. učiteľky Bc. Silvie Brezovákovej počas materskej dovolenky.

V novom školskom roku do materskej školy po prvý krát nastúpilo 12 detí. Z celkového počtu 47 detí je 18 tých, ktoré majú jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a pripravujú sa na primárne vzdelávanie v ZŠ.

Verím, že deti budú do materskej školy chodiť s radosťou a každý deň si odnesú veľa nových poznatkov, veľa pekných zážitkov.

Anna Weberová

Pod'akovanie za vykonanú prácu

Obec Omšenie a vedenie ZŠ s MŠ týmto vyslovujú veľké poďakovanie pani učiteľke Mgr. Ľubomíre Bielikovej za 27 ročnú obetavú prácu a prínos v oblasti výchovy a vzdelávania najskôr na pozícii učiteľky, neskôr zástupkyne riaditeľky, riaditeľky a opäť zástupkyne.

Bývalí žiaci dodnes spomínajú na jej citlivý prístup pri riešení problémov, na doučovanie matematiky pred nástupom na stredné školy, ale aj na veselé zážitky z turistických výletov, ktoré s nimi organizovala. Kolegovia si určite neraz spomenú na jej humor či na povzbudivé slová vo chvíľach, ktoré nie vždy bývajú ľahké.

Želáme Mgr. Ľubomíre Bielikovej veľa zdravia, spokojnosti na zaslúženom oddychu a mnoho šťastných chvíľ v kruhu svojej rodiny a priateľov.

Súkromná základná umelecká škola v Omšeni má už 10 rokov...

Vznikla 1.9.2006, kedy bola na základe rozhodnutia MŠ SR zaradená do siete škôl. Zriaďovateľkou a súčasne riaditeľkou školy je pani Elena Buranová.

Škola v hudobnom, výtvarnom a tanečnom odbore poskytuje umelecké vzdelanie deťom Omšenia a Dolnej Poruby: do roku 2006 takúto možnosť nemali. Od svojho vzniku škola napomáha k skvalitneniu kultúrno-spoločenskej klímy v obci a spestruje takmer všetky podujatia obcou organizované. Sú to predovšetkým hudobné koncerty a folklórne podujatia, keďže v jej pôsobnosti pracuje aj detská folklórna skupina Dolinka (ktorá získala viacero ocenení na súťažiach detských folklórnych súborov).

Nepopierateľné sú aj úspechy jednotlivých žiakov tejto školy vo výtvarných a hudobných súťažiach a akciách spojených s rozvojom umeleckého vzdelania žiakov.

20 ročná folklórna skupina Dolina

Áno, je to už 20 rokov, čo folklórna skupina Dolina začala v roku 1996 písať prvú stránku svojho života pod vedením Marcely Malovej, režisérky Márie Méresovej – s počtom členov 34. Bol to vtedy autentický dvojhodinový programom Omšenská svadba, s ktorým sa predstavila divákovi pri príležitosti osláv 665. výročia prvej písomnej zmienky o obci.

V roku 1999 si Omšenskú svadbu nahral Slovenský rozhlas v Bratislave a odvysielal ju v rámci hudobno-slovnej relácie Klenotnica ľudovej hudby na rádiu Regina.

V roku 2000 Dolina svojím vystúpením spestrila otváranie letnej turistickej sezóny na Štrbskom Plese, 18. mája 2001 prijala názov DOLINA a v októbri toho istého roku bola hosťom v spomienkovom programe Piesne moje piesne, ktorý bol venovaný interpretke ľudových piesní pani Lýdii Fajtovej, ktorej korene siahajú do Omšenia. Pani Lydka Fajtová začínajúcich členov FSK Dolina naučila tance vyskacovaná a mazurka, ktoré sa v minulosti v Omšeni tancovali.

V roku 2002 sa Dolina zúčastnila v Trenčianskej Turnej regionálnej súťaže folklórnych skupín pod názvom Nositelia tradícií, s programom Máje. Porotu vtedy zaujala nielen svojím výkonom a nápaditosťou, ale i bielym archaickým krojom v ktorom vystupovala. Postúpila do krajského kola súťaže, ktorého sa zúčastnila roku 2003 v Mníchovej Lehote.

Medzi jej významnejšie podujatia patrí i účinkovanie v dožinkovom programe v Dubnici nad Váhom (v programe venovanom pri príležitosti 60. výročia aktívnej speváckej a zberateľskej činnosti pani Lýdie Fajtovej) a v programe Vianočné koledy pri živom betleheme (rok 2009), ale aj účinkovanie na medzinárodnom podujatí LeaderFEST v Levoči (rok 2012).

Pri príležitosti 15. výročia svojho založenia odovzdal Trenčiansky samosprávny kraj Doline pamätný list za dlhoročné pôsobenie v oblasti kultúry.

Program Doliny vychádza z tradičnej kultúry obce a tvorí podstatnú časť jej repertoára. Vo svojej tvorbe sa však

nevyhýba ani piesňam iného žánru a z iných regiónov. Za 20 rokov svojej existencie prispieva nielen k uchovávaniu duchovného bohatstva našich predkov: takmer žiadne podujatie v obci sa už bez jej programu nezaobíde.

Kvalitou svojho prejavu a autentického zobrazovania života z minulosti vždy zaujala divákov na folklórnych podujatiach v Trenčianskych Tepliciach, Dolnej Súči, Dubnici nad Váhom, Čajkove, Kšínnej, Myjave, Starom Hrozenkove, Ostrožskej Lhotě a mnohých ďalších lokalitách.

Za toto obdobie sa v nej vystriedalo veľa účinkujúcich a dá sa povedať, že ňou prešla takmer jedna celá generácia.

V súčasnosti má Dolina 15 členov. Jej vedúcou je Helena Matuščinová a na harmonike skupinu sprevádza Marcel Samuhel.

3. júla 2016 si FSK Dolina galakonzertom za účasti hosťov FS Bukovina Kšinná a FSK Teplanka pripomenula 20. výročie svojho vzniku.

Marcela Malová

Halušky sme varili už druhý krát

V sobotu 3. septembra 2016 sa Omšením opäť niesla vôňa halušiek. Domáci aj cezpoľní sa v tento deň stretli na druhom ročníku gastronomicko-zábavnej súťaže vo varení a jedení tradičných bryndzových halušiek na čas a kvalitu. Krátko po 11:00 hodine podujatie slávnostne otvoril starosta obce Mgr. Alojz Marček, ktorý privítal prítomného predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslava Bašku a starostov obcí Trenčianska Teplá a Dolná Poruba. Po slávnostnom úvode sa štyri 4-členné súťažné družstvá s plnou vervou pustili do varenia. Počas haluškového zápolenia sa deti mohli vyšantiť na nafukovacom hrade a dospelí zase vychutnať kultúrny program, ktorý pre nich pripravila Dychová hudba Omšeňanka, Dievčenské trio, country skupina Dostavník z Bánoviec nad Bebravou a Škola historického

šermu z Martina.

Víťazom súťaže vo varení a jedení halušiek na rýchlosť sa stalo družstvo „Veselá partia“ z Omšenia. Druhé miesto obsadili „Teplanskí držkári“, na tretej priečke sa umiestnilo zoskupenie BORN TO TRICK a štvrté miesto obsadilo rodinné družstvo ŠTVORLÍSTOK z Kubry. Okrem hlavnej súťaže boli pre záujemcov pripravené aj súťaže v kopaní jedenástok na bránu, pití piva, jedení halušiek a pílení dreva. Stovky návštevníkov si postupne našli cestu na miestny futbalový štadión a užívali si slnečnú sobotu s hudbou, šermom, ohňovou šou, bohatou tombolou a bryndzovými haluškami.

-rd-

Kúsok modrého sveta v Dubnickom múzeu

Dubnické múzeum, m.r.o. pripravilo pre svojich návštevníkov úplne novú výstavu. „Modré dedičstvo“ je tematicky zamerané na problematiku modrotlaču, ktorá sa uplatnila v ľudovom odevu na Slovensku a i v súčasnosti sa využíva pri tvorbe textilu aj rôznych drobných predmetov, napríklad hračiek.

Modrotlač neprestáva fascinovať a inšpirovať. Naposledy sa tejto téme zoširoka venovala renomovaná odborníčka na výtvarný folklorizmus Oľga Danglová vo svojej reprezentatívnej dvojязыčnej, slovensko-anglickej monografii Modrotlač na Slovensku (2014).

Vystavené predmety pochádzajú zo zbierkových fondov Ústredia ľudovej umeleckej výroby, Trenčianskeho múzea v Trenčíne a Dubnického múzea, ďalej zo súkromných zbierok Martina Trnku, PhDr. Richarda Benecha, Mgr. Art. Mateja Rabadu, Mgr. Art. Jána Jánoša, Mgr. Art. Mišeny Juhász, Mgr. Dominiky Kubičkovej, Renáty Vavrdovej a Mgr. Heleny Števlíkovej.

Výstava bola nainštalovaná v súlade s priestorom, pričom vymedzené prostredie sa podarilo maximálne využiť. Vernisáž sa uskutočnila 26.8.2016 v rámci 23. ročníka Dubnického folklórneho festivalu.

Možno si prehliadnuť ukážky rôznorodých vzorov z regiónu, rôzne druhy farbiarskych foriem, nástroje používané pri samotnom procese farbenia látok a modrotlačové autorské výrobky zo súčasnosti. Nevšedná výstava poteší zrak návštevníkov kaštieľa a má potenciál upútať ľudí so záujmom o etnografiu, módu, históriu ľudového odevu, textilné výtvarníctvo, ručné práce či tradičné remeselné postupy...

Verejnosti je prístupná samostatne i v rámci prehliadky Dubnického kaštieľa do 31.12.2016. Srdečne vás pozývame!

-art-

Foto - Zuzana Líšková

OZNAM

Tí občania, ktorí ešte majú záujem o publikáciu „Dolná Poruba na fotografiách, v historických prameňoch a súvislostiach“ si ju môžu telefonicky rezervovať u pani Suchej na Obecnom úrade v Dolnej Porube. Cena knihy je 10 €.

Nenechávajte si zabezpečenie televízneho operátora a televízneho signálu na poslednú chvíľu!

Vážení účastníci televízneho káblového rozvodu v obci! Ako už bolo uvedené v predošlých vydaniach Omšenských novín – ale aj v informačných letákoch, ktoré Vám boli zaslané – dňa 31.12.2016 končí svoju prevádzku v našej obci miestna káblová televízia. Keďže sa tento termín nezadržateľne blíži, dávame túto dôležitú informáciu ešte raz do pozornosti všetkým účastníkom televízneho káblového rozvodu v obci. Po tomto termíne budú postupne vypnuté všetky televízne stanice, ktoré bolo možné doposiaľ prostredníctvom káblovej televízie sledovať. To znamená, že v domácnostiach, ktoré nemajú iným spôsobom zabezpečené televízne vysielanie, nebude možné televízny signál prijímať doterajším káblovým spôsobom. Z uvedeného dôvodu je potrebné, aby si tieto domácnosti včas zabezpečili televízne vysielanie iným spôsobom: či už prostredníctvom exteriérovej antény (len základné programy, STV 1, STV 2, prípadne JOJ, JOJ Plus, Doma, Markíza, TA 3) alebo prostredníctvom niektorej zo satelitných televízií, ktoré ponúkajú viacero možností. **V prípade, že domácnosti, resp. účastníci TKR v obci, ktorých sa vyššie uvedené informácie týkajú, tak do 31.12.2016 nevykonajú, zostanú po tomto termíne bez televízneho signálu alebo ho budú môcť prijímať len vo veľmi obmedzenom programovom rozsahu a kvalite.** Najmä starším občanom, ktorí sú účastníkmi televízneho káblového rozvodu v obci odporúčame, aby v tejto súvislosti požiadali o pomoc svoje deti, príbuzných alebo známych. V súčasnosti ponúka svoje služby na slovenskom trhu viacero televíznych operátorov (satelitných televízií). My vám ponúkame prehľad niektorých z nich aj s telefonickým kontaktom na ich zákaznícke a informačné linky, príp. ich obchodných partnerov. V prípade vášho záujmu a ich kontaktovania vám títo veľmi radi poradia. Inou možnosťou je vaša osobná návšteva priamo na predajnom mieste, kde sú vám k dispozícii pracovníci týchto spoločností a kde môžete uzatvoriť zmluvu o poskytovaní televíznych služieb. Mladšia generácia si môže tieto služby zabezpečiť aj prostredníctvom internetu na webových stránkach jednotlivých televíznych operátorov. Niektorí prevádzkovatelia ponúkajú pri dvojročnej viazanosti viaceré benefity. Napríklad za sumu 1,- Euro dodajú satelitnú anténu vrátane jej montáže, prijímača a TV karty. Mesačný poplatok sa potom odvíja od toho, pre aké množstvo, resp. pre ktoré programy sa záujemcovia rozhodnú. V každom prípade je potrebné pred samotným uzatvorením a podpisom zmluvy dôkladne sa informovať o zmluvných podmienkach. Tu je prehľad niektorých z nich aj s kontaktnými telefónnymi číslami:

Satelitná televízia Skylink

informačná a zákaznícka linka linka: 02/20250241,
Zmluvný partner: ANSAT Trenčín
Tel.: 032/7442478, 0905 600 213, www.skylink.sk,
E-mail: ansat@ansat-tn.sk, Tel.: 0948 665 755,
E-mail: tesco@ansat-tn.sk

Satelitná televízia Digi

zákaznícka a informačná linka: 0850 211112,
www.digislovakia.sk Predajné miesta: Tel.: 046/3260550,
E-mail: prievidza@digislovakia.sk, Tel.: 02/32605500,
E-mail: bratislava@digislovakia.sk

Satelitná televízia Magio

zákaznícka a informačná linka: 0800 123456 0,
www.telekom.sk/televizia/magio/-sat?gclid=,
Tel.: 032/7444151, Mobil: 0903 801000,
E-mail: aestas.tn.external@telekom.sk.

Satelitná televízia freeSAT

zákaznícka a informačná linka: Tel.: 055/2869990,
Mobil: 0902 134190, www.freesatsk.tv,
E-mail: info@freesatsk.tv,

Satelitná televízia Satro SAT

zákaznícka a informačná linka: 0850 311000,
E-mail: info@satro.sk, www.satrosat.sk,

Satelitná televízia Antik

zákaznícka a informačná linka: Tel.: 055/301345,
Mobil: 0650777777, www.antiksat.sk,
E-mail: antiksat@antik.sk.

V stručnom prehľade, ktorý sme pre vás spracovali, sme vám poskytli kontakt na niekoľko satelitných televízií pôsobiacich na našom území. Podrobnejšie informácie k ponúkaným službám a jednotlivým balíkom nájdete na internetových stránkach týchto televízií, resp. televíznych operátorov. Potom je už len na vás, pre ktorého z nich sa rozhodnete. Treba mať však na pamäti, že termín ukončenia prevádzky káblovej televízie v našej obci 31.12.2016 sa nezadržateľne blíži a samotný proces vybavovania a inštalácia si vyžadujú tiež nejaký čas. Preto tí z vás, účastníci televízneho káblového rozvodu v obci, ktorí nemajú ešte doposiaľ doriešenú otázku prijímania televízneho signálu po 31.12.2016 nečakajte a kontaktujte niektorého z televíznych operátorov či už osobne alebo pomocou vašich príbuzných, aby po tomto termíne vaša domácnosť nezostala bez televízneho vysielania. Za pochopenie veľmi pekne ďakujeme.

S pozdravom

Mgr. Alojz Marček
konateľ spoločnosti Lašek s.r.o

Krásne duchovné aj folklórne piesne sa niesli kostolom

18. septembra sa v Omšeni uskutočnil chrámový koncert speváčky a heligónkárky Vlasty Mudríkovej zo Skalitého, ktorý zorganizovala Obec Omšenie v spolupráci s farským úradom. Podujatie spestrila aj ženská spevácka skupina FS Dolina a miestny chrámový zbor. Krásne duchovné, ale aj folklórne piesne sa rozliehali zaplneným kostolom Narodenia Panny Márie. Vlastu Mudríkovú prišiel podporiť aj jej početný fanklub.

Po oficiálnom koncerte sa všetci premiestnili pred kostol, kde prebiehala doslova ľudová veselica. Starosta obce Mgr. Alojz Marček potom účinkujúcich a organizátorov pozval do spoločenskej miestnosti, kde zábava pokračovala ďalej.

-rd-

Súťaž o cenu starostu obce sa vydarila

V sobotu 20. augusta 2016 upravený areál Jazdeckého oddielu v Omšeni ožil tradičnou súťažou v parkúrových skokoch, súťažou o cenu starostu obce. Pekné počasie a príjemná atmosféra prilákali bohatú divácku kulisu: škoda však, že domácich divákov bolo menej.

V tomto roku sa súťaže zúčastnilo 10 jazdeckých dvojíc z trenčianskeho, topolčianskeho a novomestského okresu. Preteky prebiehali v štyroch kategóriách podľa výšky prekážok: 60, 80, 100 a 115 cm. Omšenie reprezentovali: Saloména Vavrová na koni Rebeka, Janka Kohútová na koni Žltý kvet, Roman Machúnka na koni Sarus a Katka Kijacová na koni Démon.

O umiestnení na prvých priečkach rozhodovali len sekundy. Najlepší čas dosiahla Natália Kleinová z Nového Mesta nad Váhom, po nej nasledovala Sali Vavrová za Omšenie a tretie miesto obhájila Radka Fuťáková z Veľkých Ripňan.

Ceny víťazom odovzdal starosta Omšenia Mgr. Alojz Marček.

Prípravy na podujatie trvali takmer mesiac. Za pomoci obce prešla opravou strecha na bufete, prekážky vynovili členovia jazdeckého klubu a dráhu mulčovačom upravila spoločnosť Žihľavník, s.r.o., Omšenie – za čo všetkým patrí poďakovanie.

Jazdecké preteky – ktoré sú už niekoľko rokov športovým a spoločenským podujatím – sa snažia každoročne prilákať divákov aj na pestrý sprievodný program. Tento rok bola atrakciou exhibičná gymnastická jazda Janky Kohútovej na koni Ardžo (ktorú diváci ocenili veľkým potleskom), ale aj hudobná produkcia country kapely Weekend, maľovanie na tvár a ďalšie. Tí ktorí prišli, videli jazdecké majstrovstvo, krásne kone a mohli si vychutnať pekný zážitok a dobrý guláš.

V. Mihalovič

Vyhliadka Bartošovica

Druhá miestna značka v Omšeni je žltej farby. Začína na námestí pred školou vo výške 325 m.n.m. v trvaní 1,5 hodiny. Pokračuje po hlavnej ceste. Pred cintorínom sa odbočí doľava na ulicu u Tvrdoňov. Na konci ulice vedie cesta smerom k OMŠENSKEJ BABE do MICHALOVÉHO. Odtiaľ žltá značka pokračuje súbežne s červenou značkou. Po 100 metroch žltá značka odbočí doprava. V tomto úseku vybočenia je vyhliadka OMŠENSKÁ BABA 668 m.n.m. Po 200 metroch sa opäť žltá značka stretne s červenou značkou a súbežne nás dovedú na vyhliadku BARTOŠOVICA, 680 m.n.m.

3. augusta 2016

Pani notárke dedina pod Babou učarovala

V roku 1947 manželka bývalého notára pre Trenčianske Teplice Irena Molecová-Vagačová úspešne obhájila na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave svoju dizertačnú prácu a zložiac skúšky, bola vzápätí odmenená titulom PhDr. Plný názov obhájenej práce znel „*Pospolitá kultúra v Omšeni a jej funkčný charakter. Národopisná práca z blízkeho okolia Trenčianskych Teplic.*“

Irena Albína Vagačová sa narodila 9. augusta 1896 v Starej Turej rodičom Michalovi Vagačovi - Rácovi (1844-1905) a Anne Ježovej - Párovskej (1854-1921). Pochádzala z pomerne známeho rodu, ktorého príslušníci sa venovali výrobe a predaju bryndze, neskôr aj rozličných lahôdkových syrov. Mala trinásť súrodencov, z toho šesť v detskom veku zomrelo. Najstarší z jej bratov Alexander Vagač (1879-1934) prebral po otcovi vedenie rodinného podniku, bryndziarne v Detve (založená roku 1787 Jánom Vagačom ako prvá na území Slovenska). Ďalší brat, misionár a salezián Viliam Vagač (1887-1970) patrí k významným osobnostiam slovenských cirkevných dejín.

Roku 1919 začala vyučovať na Štátnej chlapčenskej a dievčenskej meštianskej škole v Trenčíne. Zakrátko nato sa vydala za Dezidera Karola Moleca (1897-1972), rodáka zo Starej Turej, ktorý ako notár postupne pôsobil v rôznych lokalitách (Stará Turá, Trenčianska Teplá, Čachtice, Trenčín-Istebník).

Od roku 1936 bývali manželia v Trenčianskych Tepliciach. Notár Dezider Molec bol aktívny ako člen tamjšej pobočky Štefánikovej spoločnosti, založenej (1934) Vavrom Šrobárom. Jeho manželka sa zatiaľ nadchla ľudovým odevom z Trenčianskej Teplej, o ktorom napísala pár menších príspevkov, zverejnených v monografii obce a v teplických novinách Kúpeľné listy. Zanedlho nato si všimla aj Omšenie. Dedina pod Babou jej učarovala natoľko, že sa rozhodla prebádať ju komplexne z národopisného hľadiska.

Pani Irena bola dôkladne vzdelaná: ovládala niekoľko jazykov; pri koncipovaní svojej dizertačnej práce používala okrem slovenskej a českej i maďarskú a nemeckú etnografickú literatúru. Tri roky konala v Omšeni terénny výskum, zhovárala sa s mnohými obyvateľmi obce a svoje poznatky si poctivo zapisovala. Podarilo sa jej rozptýliť počiatočnú nedôveru a nahromadiť množstvo cenných údajov o živote dedinského spoločenstva. „Bola som povolaná i na svadby, krštenia, alebo na výročité sviatky do jednotlivých domácností,“ – uviedla. Pravdepodobne najlepším informátorom z obce – ktorého v práci aj často spomína a cituje – bol Ján Čmelko (1873-1950).¹ Vyzdvihnúť treba aj kronikársku činnosť „pani notárky“ – deväť rokov (1937-1946) písala kroniku (vtedy nazývanú „pamätná kniha“) Omšenia.

Prvú, strojopisnú verziu svojej práce skrátla a sformovala do verzie predloženej na obhajobu. Je nepochopiteľné, že samotná práca zostala doslova úplne mimo záujmu neskorších výskumníkov.

Relatívne šťastnú životnú etapu strávenú v kúpeľnom mestečku a vyplnenú užitočnou kultúrnou, spoločenskou, výskumnou a pedagogickou činnosťou vystriedalo nepokoje obdobie vojnových rokov. Manželia sa odsťahovali

(museli odsťahovať?) do Trenčína, kde žili v ústraní na Piaristickej ulici č. 22 (neskôr Ulica M. Uhra, po roku 1989 opäť Piaristická). Spočiatku s nimi bývala aj Deziderova matka Adela Molecová, rodená Valovičová (1874-1953). Po roku 1948 boli v nemilosti. Aj napriek tomu vystúpila Irena na obranu svojho brata Viliama, ktorý bol po zinscenovanom politickom procese odsúdený na 18 rokov odňatia slobody. Po predčasnom prepustení z väzenia u nej Viliam Vagač krátko býval. Zomrela v Trenčíne 6. marca 1972 a je pochovaná na mestskom cintoríne. Manžel ju prežil iba o pár mesiacov, zomrel v bratislavskej nemocnici na Kramároch 16. júla 1972.2

Zmienky o Irene Molecovej-Vagačovej sú dnes ojedinelé. Jej meno v životopisných slovníkoch (Lexikón slovenských žien, Významné ženy Trenčianskeho kraja : biografický slovník) či encyklopédiách chýba a neuvádza ho ani publikácia o významných rodákoch zo Starej Turej Gustáva Rumánka Naše trvalky : otvorený súbor 172 životopisov nežijúcich osobností (2016). Okrem vzácnych lakonických poznámok, ktoré možno spočítať na prstoch jednej ruky nám ani internetové vyhľadávanie neposkytlo bližšie údaje. Počiatočný nedostatok biografických faktov bol príčinou oneskoreného vzniku nášho príspevku, ktorý však predsa len nakoniec uzrel svetlo sveta a ktorým sa pokúšame – aspoň čiastočne – splatiť dlh tejto nevšednej žene, zanechavšej unikátny a obsiahly písomný materiál o ľudovej kultúre našej obce. Dolná Poruba mala Drahomíru Stránskú, Omšenie malo Irenu Molecovú-Vagačovú. Nezabudnime na ňu!

Mgr. Martin Malo,
Trenčianske múzeum v Trenčíne

1. Istý čas najbohatší omšenský gazda a v 20-tych rokoch 20. storočia richtár: jeho vnukom bol nedávno zosnulý dlhoročný prispievateľ do Omšenských novín Martin Galiiovský. Ostatní menovaní informátori: bača Imrich Černický – Malo (1868-1945), Imrich Bajzík - Václaviech (1877-1948), Peter Marček – Zahradár st. (1859-1941), Gašpar Dvorský (1857-1941), Mária Galiiovská rod. Gallová (1855-1942), Paulína Slivková rod. Marčeková (1882-1961) a manželka vtedajšieho richtára Magdaléna Václavová rod. Bajzíková – Kazíkech (1903-1976).

2. Za poskytnuté informácie vyslovujeme úprimné poďakovanie p. Mgr. Emílii Siebertovej z Piešťan (list z apríla 2016) a p. Beáte Paškovej, matrikárke (Mesto Trenčín, Útvar klientskeho centra a matriky; e-mail z 25.4.2016). Práve p. Siebertová poskytla dôležité, dovtedy abscentujúce údaje o mieste bydliska Molecovcov po roku 1945.

Výberová bibliografia Ireny Molecovej-Vagačovej

a) PUBLIKOVANÉ

→ **Ludový kroj a zvyky v Trenč. Teplej.** In: Šmatlák-Tepelánský, P. (zost.): *Monografia Trenč. Teplej a Trenč. Teplic*, 1. vyd., Trenčianska Teplá: neuvedené, 1936, nestr. [9 s.]. *Systematicky neusporiadané, ale cenné údaje o starších formách mužského a ženského ľudového odevu. Svadobné zvykoslovie.*

→ **Literatura. Monografia Tr. Teplic a Tr. Teplej.** In: *Kúpeľné listy*, ročník XIV, č. 7, 20.9.1936, s. 13. *Recenzia zborníka príspevkov zostaveného P. Šmatlákom-Tepelánskym.*

→ **Do jubilárneho roku!** In: *Kúpeľné listy*, ročník XV, č. 1, 29.5.1937, s. 4. *Príspevok k 16-temu výročiu vydávania Kúpeľných listov.*

→ **Rozpomienka na pobyt Dr. Karola Hujeru v Trenč. Tepliciach.** In: *Kúpeľné listy*, ročník XV, č. 2, 16.6.1937, s. 3-4. *O návšteve filozofa a astronóma Dr. Karela Hujera (1902-1988) v Trenčianskych Tepliciach dňa 24.5.1937 a jeho cestopisej prednáške venovanej Indii.*

→ **Folklor v okolí Trenč. Teplic. – Omšenie** – In: *Kúpeľné listy*, ročník XV, č. 3, 3.7.1937, s. 8. *Dedina Omšenie, jej poloha, utešená príroda s vrchmi. Stručný opis ženského ľudového odevu.*

→ **Folklor v okolí Trenč. Teplic. (Pokračovanie.)** In: *Kúpeľné listy*, ročník XV, č. 4, 24.7.1937, s. 2-3. *Mužský ľudový odev v Omšení – krátky opis. Práca obyvateľov obce. Stručné zmienky o ľudových zvykoch.*

→ **Folklor v okolí Trenč. Teplic. (Pokračovanie.)** Trenč. Teplá. In: *Kúpeľné listy*, ročník XV, č. 5, 7.8.1937, s. 9-10. *Dedina Trenčianska Teplá. Mužský a ženský ľudový odev – opis. Výšivka na ženskom kroji – farby, ornamenty, motívy. Mária Pšenáková, víťazka súťaže o krásku Slovenska z roku 1935.*

→ **Kúpeľným listom.** In: *Kúpeľné listy*, ročník XVI, č. 1, 10.5.1938, s. 2. *Báseň v próze.*

→ **Ako bolo pred 20. rokmi?** In: *Kúpeľné listy*, ročník XVI, č. 2, 4.6.1938, s. 4-5. *Divadelná hra na tému slovenské versus uhorské vlastenectvo v predposlednom roku prvej svetovej vojny – 1. časť.*

→ **Ako bolo pred 20. rokmi? Dokončení.** In: *Kúpeľné listy*, ročník XVI, č. 3, 18.6.1938, s. 5-6. *Divadelná hra na tému slovenské versus uhorské vlastenectvo v predposlednom roku prvej svetovej vojny – 2. časť (dokončenie).*

→ **Ako bolo pred 20. rokmi?** 1. vyd., Trenčianske Teplice: Kníhkupectvo Józsa Holas, 1938, 14 s. *Knížná verzia divadelnej hry.*

→ **Folklor z okolia Tr. Teplic. Vitie venca čiže várky (Omšenie).** In: *Kúpeľné listy*, ročník XVI, č. 4, 4.7.1938, s. 2. *Opis jednej etapy tradičnej ľudovej svadby v dedine Omšenie.*

→ **D'Annunzio, Gabriele: Oheň.** So súhlasom autorovým z taliančiny preložila, úvodom a poznámkami opatřila Irena Molecová, r. Vagačová. 1. vyd., Trenčianske Teplice: vl. n., 1938, 402 s. *Preklad jedného z diel (Il Fuoco, v origináli vydaný 1900) talianskeho románopisca, básnika, vojaka a politika Gabrieleho d'Annunzio.*

→ **D'Annunziiov román: Oheň.** In: *Kúpeľné listy*, ročník XVI, č. 6, 31.7.1938, s. 3-4. *Spomienka I. Molecovej-Vagačovej na cestu do Talianska za Gabrieleom d'Annunziom (1863-1938), ktorého román preložila do slovenského jazyka. Opis návštevy spisovateľa v jeho rezidencii Vittoriale.*

b) NEPUBLIKOVANÉ

→ *Pamätná kniha obce Omšenie I. diel.* (roky 1937-1941; kniha je v súčasnosti nanešťastie nezvestná)

→ *Pamätná kniha obce Omšenie II. diel.* (roky 1942-1946; kniha je v súčasnosti majetkom Obce Omšenie a predstavuje najstaršiu kroniku)

→ *260 ľudových piesní z Omšenia* (zozbierala počas výskumu v rokoch 1939-1942 pre svoju dizertačnú prácu: na inom mieste uviedla 270 piesní, záznamy sú žiaľ stratené)

Zostavil: Mgr. Martin Malo,
Trenčianske múzeum v Trenčíne

Ked' sa zem zatriasla...

Popredný predstaviteľ slovenskej historickej a archivárskej vedy Juraj Fojtík (1925-1982) uverejnil roku 1977 vo *Vlastivednom časopise* (ročník XXVI, č. 23, s. 139-140) pozoruhodný príspevok nazvaný *Zemetrasenia na západnom Slovensku v druhej polovici 18. storočia*.

V rámci panstva Ilešháziocov tu píše o otrasoch zeme (predovšetkým o ničivom zemetrasení v okolí Komárna z júna 1763). Informovali o nich odosielatelia listov Jozefovi a Jánovi Baptistovi Ilešháziocovi: listy sa zachovali a v čase zverejnenia Fojtíkovho článku boli – spolu s ďalšou ilešháziou korešpondenciou – uložené v Štátnom oblastnom archíve v Nitre.

Služný Trenčianskej župy písal vtedajšiemu hlavnému županovi Jánovi Baptistovi Ilešháziimu (1737-1799), že „[...] 25. júla 1783 sa okolo jedenástej hodiny v noci otriaslo za

hrozného podzemného hrmotu celé, zväčša skalnaté okolie obce Omšenia. Niektorí ľudia zreteľne videli kývať sa zavesené veci na stenách, niektorí si mysleli, že im už padnú strechy domov a napokon niektorým ušiel hrozným praskotom prestrašený dobytok z košiarov: žid z Omšenia povedal, že mu v komore prekotilo amforu s 15 holbami (holba = stará jednotka objemu, používaná najmä na nápoje – 0,775 l, pozn. aut.) pálenky. Toto zemetrasenie s rovnakými príznakmi pozorovali súčasne aj v iných obciach, ako v Dolnej Porube, Hornej Porube a v Trenčianskych Tepliciach.“

Hneď v máji nasledujúceho roku hlásil služný zemetrasenie aj v oblasti pozdĺž uhrovej doliny až po Bánovce: našťastie trvalo iba minútu a škody nespôsobilo.

-red-

Omšenský kultúrák zmenil majiteľa

Svitá nádej, že sa kultúrny dom v Omšeni konečne dočká rekonštrukcie. Koncom júna 2016 bol objekt predaný a jeho budúcnosť dostala reálnejšie kontúry. Požiadali sme preto nového majiteľa a miestneho rodáka Mgr. Vladimíra Repiského, aby našim čitateľom bližšie predstavil svoje ciele. V nasledujúcom článku si o nich môžete prečítať viac.

Niet pochýb o tom, že kultúrny dom v našej obci **chýba už takmer dve desaťročia**. Dlhotrvajúce diskusie na tému „Čo bude s kultúrákom?“ sú konečne minulosťou. Hoci obec bola prednostným kandidátom na kúpu, ponuku farára našej farnosti Mgr. Miroslava Lysičana opakovane nevyužila. **Keď v septembri 2015** predložil jej zástupcom cenovú ponuku vypracovanú nezávislým znalcom, poslanci vyhodnotili kúpu kultúrneho domu ako investíciu veľmi nákladnú a neefektívnu. Členovia obecného zastupiteľstva vo svojom hlasovaní odkúpenie kultúrneho domu neschválili (proti: 8, zdržal sa: 1). Argument obce bol logický. Nemala záujem vlastniť kultúrny dom, ktorý bez perspektívy využitia priestorov nedokáže naplniť ekonomické ciele. Faktom je, že udržať budovu v prevádzke tak, aby sa nedostala do červených čísel, by bol pre obec poriadny oriešok. Veď mnohé obce na Slovensku kultúrny dom predávajú alebo ponúkajú do prenájmu. Napokon z praxe vieme, že štátne a mestské firmy často vykazujú stratu a je potrebné ich dotovať. Opatrnosť poslancov je teda na mieste.

V októbri sa k problematike predaja kultúrneho domu mohli vyjadriť – prípadne navrhnúť riešenie – aj farníci, veď získané peniaze z predaja kultúrneho domu by sa zišli na opravu kostola. Ako rodák a obyvateľ Omšenia som na výzvu zareagoval. Už dlhší čas vnímam nedostatočnú atraktivitu našej obce. Za kultúrnym vyžitím musia mladí ľudia cestovať prinajmenšom do Trenčianskych Teplíc. Mladé rodiny s deťmi si nemajú kde posediť, veď v našej obci sú len tri krčmy. Obecné akcie sa konajú na námestí pod holým nebom...

27. októbra 2015 som podal žiadosť o odkúpenie objektu. V novembri 2015 sa konala farská rada, kde som ako potenciálny kupec predstavil svoj zámer členom rady. Jednohlasne prednesený úmysel schválili. Pán farár tiež privítal takéto riešenie a navrhol napísať súhlasné stanovisko farskej rady a adresovať ho na Biskupstvo Nitra. 14. decembra 2015 som bol starostom našej obce pozvaný na zasadnutie Obecného zastupiteľstva, kde poslanci diskutovali o mojom zámere s kultúrnym domom. Všetci prítomní, vrátane starostu a hlavného kontrolóra Ing. Ivana Chylu prijali môj návrh a vyjadrili mu podporu. O týchto informáciách týkajúcich sa kultúrneho domu v Omšeni som vás informoval na stránke **www.omsenskykulturak.sk**. Vysoká návštevnosť stránky dokazuje, že obyvateľom Omšenia nie je kultúrny dom ľahostajný. Za necelé tri mesiace si vyše 500 ľudí pozrelo video o omšenskom kultúráku a viac ako 60 ľudí vyplnilo dotazník na tejto webovej stránke. Možno si poviete, že to nie sú veľké čísla, no táto vec sa týka len nás, necelých dvetisíc ľudí, ktorí žijú v Omšeni. Na stránke **www.omsenskykulturak.sk** si môžete pozrieť výsledné štatistiky z vyplnených dotazníkov, ktoré spracovala Miška Bielíková. Teší ma, že prevažná väčšina ľudí so zámerom súhlasila.

Udalosti sa potom už odvíjali plynule. 29. júna 2016 som sa stal majiteľom objektu a 16. augusta 2016 katastrálny odbor v Trenčíne povolil vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Ďakujem vám všetkým, ktorí ste ma podporovali. Uvedomujem si, že je to veľká zodpovednosť, no zároveň sa teším na toto „dobrodružstvo“. Pred pár dňami mi geodet odovzdal výškové zameranie budovy a zameriavač pripravil vnútorné zameranie objektu. Teraz je úlohou dizajnových architektov predložiť návrhy, ako by mohol vyzeráť kultúrák po obnove. Podľa najnápaditejšieho návrhu vypracuje grafik vizualizáciu, o ktorej sa včas dozvieme. V najbližších týždňoch v architektonickom ateliéri vznikne projektová dokumentácia a s realizáciou diela sa začne budúci rok. Veci možno nepôjdu úplne rýchlo, závisí to od mnohých procesov schvaľovania. Okrem iného komunikujem s Ministerstvom kultúry SR ohľadom získania grantov z Európskych štruktúr. Aj preto vás prosím o trochu trpezlivosti. Priznám sa, že v tejto chvíli si netrúfam odhadnúť čas ukončenia rekonštrukcie a kolaudácie stavby. O ďalších krokoch s budovou vás však budem priebežne informovať na **www.omsenskykulturak.sk**.

Iste sa pýtate, aké bude mať obnovená budova využitie. Všetko som takmer pred rokom uviedol v žiadosti o odkúpenie kultúrneho domu, ktorú tiež nájdete na webovej stránke. V ideovom riešení vnútorných priestorov sa ráta s multifunkčnou spoločenskou sálou. Interiérové javisko a hľadisko budú poskytovať priestor pre kultúru, oddych, zábavu a občerstvenie, čím bude budova spĺňať aj nároky kultúrneho domu. Súčasťou komplexu bude atraktívna reštaurácia s kaviarňou. *Sála a jedáleň budú ponúkať spoločenské priestory na svadobné hostiny, plesy, firemné recepcie, kongresové aktivity, stužkové, smútočné kary, bankety, ale aj priestor pre cirkevné podujatia našej farnosti, kultúrno – spoločenské podujatia Základnej a Materskej školy v Omšeni, resp. akcie samotnej Obce Omšenie.*

Ak máte dobrý nápad, názor či sen a chcete by ste o ňom diskutovať osobne, prípadne by ste mali záujem využívať neskôr priestory na vhodné spoločenské aktivity, spojte sa so mnou. Rád sa s vami porozprávam o možnostiach spolupráce po úspešnej realizácii projektu.

Verím, že sa nám spoločne podarí rozbehnúť novú etapu kultúrneho života v našej obci!

Vlado Repiský

Úspešný projekt obecnej knižnice

Obecná knižnica už po ôsmy krát využila možnosť získania finančných prostriedkov z verejných zdrojov. Spracovaním projektu „Zabráňme tomu, aby kniha zanikla“ a jeho následným schválením sa podarilo získať finančný príspevok vo výške 1 000 Eur na rozšírenie knižného fondu. Projekt podporil a financie účelovo poskytol Fond na podporu umenia. Vzhľadom na skutočnosť, že knižný fond má reflektovať potreby a záujmy čitateľov, bolo možné vďaka týmto financiám obohatiť ho o niekoľko nových knižných titulov. Nedávny nákup kníh bol realizovaný v mesiaci júl a nakúpených bolo 43 kníh pre deti, mládež i dospelých. Možno spomenúť niektoré zakúpené tituly pre dospelých, napr. Dominik Dán – Nezná fatamorgána, Jojo Moyes – Predtým ako som ťa poznala a Čo bolo potom, Pavel Baričák – Šlabikár šťastia, Danielle Steel – Navždy priatelia, Eva Urbaníková – Naružovo, Jana Pronska – Rebelka, Colleen Hooverová – Odvrátená tvár lásky a mnoho ďalších. Okrem beletrie bol knižný fond obohatený aj náučnou literatúrou pre dospelých, z ktorých možno spomenúť knihy od Anky Šiškovéj, Viliama Haba, Pierre Dukana či knihy o patchworku a Inšpirácie z korálikov. Pre deti a mládež okrem iného pribudla ďalšia obľúbená kniha o Grázlikovi Gabovi. Nielen tieto, ale i mnohé iné novinky sú čitateľom dostupné v obecnej knižnici.

Mgr. Zuzana Škrovánková
knihovníčka

FS Dolina reprezentovala

Členky folklórnej skupiny Dolina reprezentovali na Festivale ľudových remesiel v Trenčianskych Tepliciach (20.8.2016) omšenské tradície, zvyky a ľudový odev.

Foto: H. Matuščinová

‘Libo’ - 80 ročný

Sú občania, ktorých nepoznajú ani susedia z ulice – i keď tam prežijú celý život. Niektorí sa naopak svojím životom vryli do pamäti tak, že ich pozná celá dedina.

Takým je aj pán Ľubor ‘Libo’ Marček. Staršia generácia ho pozná ako výborného futbalového brankára. Bol veľký talent a mal ponuky i z ligových mužstiev. Osud a zamestnanie strojníka na lodi to však zariadili inak. Stredná generácia ho pozná ako búrliváka pri futbalových zápasoch, hoci v srdci je citlivá povaha. Mladá generácia ako dôchodcu, ktorý rád debatuje o futbale pri každodennom kupovaní novín a hlavne ako fanúšika Slovana Bratislava. Doteraz stále vypomáha ako pilčík v miestnom urbári a občas jazdí na malotraktore, ktorý si sám zhotovil. Ako 72 ročný sa postavil do futbalovej bránky a hral za starých pánov!

Libo, v mene futbalových fanúšikov a spoluobčanov Omšenia Ti želáme pevné zdravie a rodinnú pohodu.

Ján Baláž

Z Vályiho miestopisného slovníka

V druhej polovici 18. storočia boli pre územie Uhorska publikované prvé zoznamy sídel. Najstarší z roku 1773 bol určený výlučne pre centrálné úrady. Nasledovali lexikóny Jána Mateja Korabinského (1786) a Andrása Vályiho.

Jazykovedec, topograf a pedagóg András (Ondrej) Vályi (1764-1801) pripravil rozsiahly miestopisný slovník v maďarskom jazyku pod názvom Magyar országnak leírása (Opis Uhorska). Bol vydaný v troch častiach medzi rokmi 1796 a 1799 v Budíne. Obsahuje základné údaje o 12 500 sídlach kráľovstva.

V druhom zväzku (1799) na strane 616 Vályi o našej

obci uvádza: „MISÉN. Slovenská dedina, Trenčianska župa. Obyvatelia katolíci, [dedina] ležiaca medzi horami, 1 ½ hodiny od Trenčína, chotára priemerného – ako aj majetku.“ Informácie o dedinách sú u Vályiho veľmi stručné, podrobnejšie vypracoval iba heslá v prípade miest.

Na Vályiho lexikón neskôr nadviazal štatistik Elek (Alexej) Fenyés (1807-1876) tiež viacvázkovým geografickým slovníkom Magyarország geographiai szótára (1851).

Za preklad maďarského textu patrí úprimná vďaka Mgr. Vladimírovi Haffnerovi.

Mgr. Martin Malo,
Trenčianske múzeum v Trenčíne

Noví občiankovia

Ján KLICH	č. 443
Martin KLICH	č. 443
Janko MARIENKA	č. 177
Pavol PRIATKA	č. 518
Anna HORŇÁKOVÁ	č. 538
Nela SAMUHELOVÁ	č. 352

Blahoželáme

Životného jubilea sa dožívajú

50 rokov

Jozef GULIŠ	č. 700
Anna TVRDOŇOVÁ	č. 150
Vladimír HORŇÁK	č. 546
Božena TAŠÁROVÁ	č. 132
Jozef ŠVORČÍK	č. 193
Helena PORUBČANOVÁ	č. 140

60 rokov

Anna MARIENKOVÁ	č. 145
Anna BAJZÍKOVÁ	č. 560
Pavol BALÁŽ	č. 86
Pavol MALO	č. 643

70 rokov

Marie LIČKOVÁ	č. 633
Pavol SMATANÁ	č. 386
Jozef VÁNI	č. 131

75 rokov

Oľga HOMOLOVÁ	č. 127
Mária KYJACOVÁ	č. 584

80 rokov

Margita BARINKOVÁ	č. 634
Ľubor MARČEK	č. 616
Augustín BALÁŽ	č. 206

85 rokov

Anna BIELIKOVÁ	č. 326
----------------	--------

92 rokov

Štefan TINKA	č. 238
--------------	--------

Navždy nás opustili

vo veku 69 rokov	
Peter MARČEK	č. 332
vo veku 85 rokov	
Anton TVRDOŇ	č. 413
vo veku 57 rokov	
Jozef PORUBČAN	č. 373

Osobnosti našich cirkevných dejín: Juraj Hábel

2. septembra 2016 uplynulo 220 rokov od narodenia katolíckeho kňaza Juraja Hábelu, ktorý prišiel na svet v meste Trenčín. Jeho strýko František Xaver Hábel bol v tom čase (1796) farárom v Trenčianskej Teplej (neskôr sa stal kanonikom, opäť, veľprepoštom a biskupom v Nitre; ako jeden zo zakladajúcich členov Slovenského učeného tovaríšstva propagoval bernolákovskú slovenčinu a prekladal z latinčiny a z nemčiny).

Vzdelanie nadobudol na kráľovskom trenčianskom gymnáziu a v nitrianskom biskupskom lýceu. Pokračoval v štúdiu ako poslucháč teológie v generálnom budapeštianskom seminári. Po vysvätení za kňaza v septembri 1819 pôsobil ako kaplán – najskôr v Domaniži, potom v Rajci a v Bošanoch.

Štefan barón Bošáni z Veľkých Bošian a Veľkých Uheriec (1762-1832), vlastník panstiev Bošany a Omšenie a kráľovský komorník ho navrhol za správcu omšenského benefícia. 15. marca 1829 bol slávnostne uvedený do farnosti a za prítomnosti trenčiansko-teplického farára predstavený ľudu.

Podľa kanonickej vizitácie omšenskej farnosti z rovnakého roku bol v plnení svojich kňazských povinností veľmi dôsledný. Ovládal aj nemčinu, vedel sa mierne zabaviť, no neznášal poľovačku.

Avšak už po dvoch rokoch ho vo farnosti vystriedal Matej Jankovič (od 11. decembra 1831). Hábel ako kňaz pokračoval v Dolných Motešiciach, kde sa zaslúžil o opravu farských budov. V rokoch 1837-1850 spravoval farnosť Kovarce. Potom sa ako dekan farnosti vzdal a žil na odpočinku v Bratislave. Zomrel 7. februára 1877.

(red)

Použitá literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. III, G-H (2007)
Jozef HOLKA: Pamäť jednej farnosti: pohľad do histórie Farnosti Motešice (2006)
Július PAŠTEKA (zost.): Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska (2000)
Matrika Farnosti Omšenie z rokov 1827-1895.
Slovenský biografický slovník od roku 833 do roku 1990. Zv. 2, E-J (1987)

Jubilujúca športová hala

V tomto roku si športová hala v Omšeni pripomína 30. výročie slávnostného odovzdania do užívania. Od roku 1986 toto miesto pohybovej aktivity postupne začalo vytvárať priestor aj pre širšiu športovú verejnosť. Veď šport je fenomén, ktorý súvisí so zdravým stavom človeka a s jeho morálno-vôľovými vlastnosťami.

Okrem základnej školy majúcej svoje basketbalové, stolnotenisové a florbalové družstvá (hrajúce na veľmi dobrej úrovni!), využívali a v súčasnosti aj využívajú možnosti športovej haly stolní tenisti, futbalisti a aj ženy cvičiace zumbu.

Za 30 rokov svojej existencie prešla hala nielen náročnou rekonštrukciou, ale sa stala neodmysliteľnou súčasťou športového – a v poslednej dobe aj kultúrneho – života školy a obce.

-rd-

Sociálne odkázaní dostali pomoc

Po dvojročnom meškaní dostali v mesiaci júl 2016 niektorí sociálne odkázaní obyvatelia Omšenia potravinové balíčky, ktoré boli financované z operačného programu Európskej únie, konkrétne z fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby. Do obce ich priviezli pracovníci Slovenského Červeného kríža, ktorí ich občanom zároveň aj odovzdali. Balíčky obsahovali okrem cestovín a múky aj konzervy, cukor či instantné polievky. Týmto sa to však neskončilo. Od polovice októbra do polovice novembra môžu obyvatelia v núdzi očakávať aj balíčky s hygienickými potrebami.

-rd-